

9. Yatsishina A. M. Psikhologichni umovi korektsii emotsiino-destruktivnoi povedinki ditei molodshogo shkil'nogo viku dis. k-da. psikh. nauk : 19.00.07. Odesa, 2021. – 248 s. [In Ukrainian]
10. Angelini E, Kathryn N Oriel N K, Myers G, D.A. Cook K, Drawbaugh, R.Price, J. The Impact of an Adapted Climbing Program on Children with Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. Department of Physical Therapy, Lebanon Valley College, 101 N College Ave, Annville, PA 17003. 2020
11. Eslam, M. Mahmoud, S. Effect of coordination exercise on improving some locomotor and physical abilities and ease attention deficit hyperactivity disorder within handicapped learnable children. Alexandria university. 2019, 87-120.
12. Krutsevich Tetiana, Pangelova Natalia, Kuznetsova Larysa, Marchenko Oksana, Trachuk Sergii, Pangelova Mariia, Pangelov Boris (2020). Effekt of motion games on the psychoemotional state of children with intellectual disabilities Journal of physical Education and Sport (JPES), Vol.20 (2), Art 123, pp 862-869, 2020
13. Savliuk, S., Kashuba, V., Romanova, V., Afanasiev, S., Goncharova, N., Grygus, I., Gotowski, R., Vypasniak, I., Panchuk, A. (2020). Implementation of the Algorithm for Corrective and Preventive Measures in the Process of Adaptive Physical Education of Pupils with Special Needs. *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*, 20(1), 4-11.
14. Silva L.A.D., Doyenart R., Henrique Salvan P., Rodrigues W., Felipe Lopes J.,Gomes K., Thirupathi A., Pinho R.A.D., Silveira P.C. (2019) Swimming training improves mental health parameters, cognition and motor coordination in children with attention deficit hyperactivity disorder. *Int. J. Environ. Health Res*, 584–592.
15. Taylor A., Foreman D. (2019) Exercise to increase engagement of children with attention-deficit/hyperactivity disorder in physical education: Method development. *Mov. Nutr. Health Dis*, 3, 33–37. doi.org/10.5283/mnhd.18
16. Tucker D. M., Derryberry D., Luu P. Anatomy and Physiology of Human Emotion: Vertical Integration of Brain Stem, Limbic, and Cortical Systems. In: Borod J. C. *The Neuropsychology of Emotion*. - Oxford University Press, 2000 – 56-79.
17. Kashuba Vitalii, Andrieieva Olena, Yarmak Olena, Grygus Igor, Napierala Marek, Smoleńska Olga, Ostrowska Małgorzata, Magdalena Hagner Derengowska , Muszkieta Radosław, Zukow Walery. (2021). Morpho-functional screening of primary school students during the course of physical education. *Journal of Human Sport and Exercise*. Vol. 21 (2), pp. 748-756 DOI:10.7752/jpes.2021.02093

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.2(146).11
УДК: 373.31-796.8

Кіндзер Б. М.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри фехтування, боксу та національних однокорств
Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського,
Хуртенко О. В.,
кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського,
Дмитренко С. М.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського,
Книш С. І.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медико-біологічних і валеологічних основ
здоров'язбережувальної освіти та фізичного виховання
Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова,
Дишко О. Л.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної культури Комунального закладу вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради,
Беседа Н. А.,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини,
Маріупольського державного університету,

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОДНОБОРСТВ В СИСТЕМУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ «НУШ»

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та довідкової літератури встановлено, що питанням модернізації освітнього процесу, зокрема системи патріотичного виховання, а також фізичної культури учнів та учениць Нової української школи із акцентованим використанням засобів національних однокорств присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових розвідок та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку дослідження. Головною метою дослідження є розроблення проєкту варіативного модуля «Козацький двобій» для учнів та учениць 5 класів Нової української школи. В процесі дослідно-аналітичної роботи були використані наступні методи: аксіоматичні, ідеалізації, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізації тощо. В результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено проєкт варіативного модуля «Козацький двобій» (складової модельної

навчальної програми «Фізична культура, 5 клас» для закладів загальної середньої освіти) Нової Української школи.

Ключові слова: засоби фізичного виховання, нова українська школа, одноборства, патріотичне виховання, рухові якості, система, структура, сутнісні характеристики, фізична культура, фізичні якості

Kindzer Bogdan, Khurtenko Oksana, Dmytrenko Svitlana, Knysh Svitlana, Dyshko Olesia, Beseda Nataliia.
Prospects for the introduction of National Martial Arts in the System of Physical Culture of students of the "NUS".
According to the Results of the analysis of Scientific-methodical and reference literature it is established that the issues of modernization of the educational process, in particular the System of Patriotic education According to the Results of the Analysis of Scientific-methodical and Reference literature it is established that the issues of Modernization of the Educational process, in particular the System of Patriotic education, as well as the Physical Culture of students of the New Ukrainian School with an emphasis on the use of National Martial Arts is insufficient number of Scientific and methodological works, which requires further Research and emphasizes the relevance and Practical component of the chosen field of study.

The main Purpose of the Research is to develop a project of a Variable Module "Cossack fight" for students in grades 5 of the New Ukrainian School. In the process of research and analytical work, the following methods were used: axiomatic, idealization, historical and logical, convergence from the specific, formalization, and so on. As a Result of Theoretical Research, members of the Research Group developed a project of a Variable Module "Cossack fight" (part of the Model curriculum "Physical Culture, 5 grades" for secondary education) of the New Ukrainian School.

Keywords: means of Physical Education, new Ukrainian school, Martial Arts, patriotic education, motor qualities, system, structure, essential characteristics, Physical Culture, Physical Qualities

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сьогодні в Україні відбувається реформування загальної середньої освіти, ключовим елементом якої є введення нових стандартів, які сприятимуть якісному засвоєнню учнями та ученицями необхідних знань, а також формуванню умінь їх застосувати у повсякденному житті. Необхідно підкреслити, що одним із нововведень Нової української школи є – Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів змагальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.21 р. № 795), основне завдання якої здійснювати всебічний фізичний розвиток учнів та учениць. Зазначена вище Модельна навчальна програма містить 44 варіативних модулів із різних видів спорту, серед яких є й одноборства, а саме: бойовий хортинг, дзюдо, самбо, сумо. Варто зауважити, що група національних видів спорту, зокрема – одноборств є малочисельною, що потребує відповідних подальших наукових розвідок та практичного впровадження отриманих результатів в систему фізичної культури учнів та учениць Нової української школи («НУШ»).

Національні види спорту – це види спорту, які засновані на національно-культурних традиціях України, серед них існують, як відновлені, так і новостворені види, зокрема: рукопаш Спас, рукопаш Гопак, хортинг, фрі-файт, бойовий гопак, асгарда, козацький двобій тощо. Систематичні заняття обраним національним одноборством в системі фізичної культури учнів та учениць в умовах «НУШ» забезпечує у них розвиток та удосконалення основних фізичних якостей, прикладних навичок самозахисту, формування впевненості у власних силах, розвиток патріотизму та відданості Україні, а також створенню надійного резерву захисників та захисниць України. Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи кафедри фехтування, боксу та національних одноборств Львівського державного університету фізичної культури ім. Івана Боберського, а також профільних кафедр закладів вищої освіти відповідно до договорів про міжкафедральну співпрацю (сумісний науковий проєкт «Одноборства «НУШ»).

Аналіз останніх досліджень і публікацій у обраному напрямі дозволив визначити низку учених: О. Фурмана [1], О. Швеця [2], Л. Гриневич, Т. Дрожжина, О. Глобу [3] та інших (Г. Бичко, О. Литовченко, М. Мазорчука, А. Сухарева, С. Устінова), які у своїх працях висвітлювали актуальні питання організації системи всебічного розвитку учнів та учениць в умовах «НУШ». Цікавими засвоїм змістом, а також сутнісними характеристиками є напрацювання: Л. Шуби, В. Шуби [4], Ю. Борисова, О. Горпинича, О. Дідковського [5], Н. Білоусової, О. Самойленко, А. Бобро, І. Заплішного [6] та інших учених (Р. Бойчука, Ю. Борисової, В. Стець, Ю. Ткача, А. Федоряки) – у яких розкриті актуальні питання організації та забезпечення системи фізичної культури учнів і учениць в умовах «НУШ».

У свою чергу, в роботах: О. Ясінської [7], Г. Костюшко [8], Р. Мойсеєнка, М. Яшкової [9] та інших фахівців зазначеного вище напрямку (Л. Бондар, С. Долецької, О. Коркішко, Т. Куценко, П. Рибалки) – розкриваються особливості (педагогічні методики, технології тощо) формування патріотизму та відданості батьківщині (Україні) у школярів різних років навчання. Заслужують уваги наукові праці провідних учених: В. Богуславської, М. Басістого [10], Е. Єрьоменка [11], О. Притули [12] та інших (І. Беха, В. Вехтева, М. Дорошенко, А. Палатного, В. Шевчука) – у яких зосереджено увагу на розвитку та впровадження національних одноборств (складової фізичного та патріотичного виховання представників різних груп населення), в освітній процес учнів і учениць «НУШ».

Відповідно до результатів моніторингу спеціалізованих Інтернет-ресурсів (аналізу науково-методичної та довідкової літератури) встановлено, що питанням модернізації освітнього процесу, зокрема системи патріотичного виховання, а також фізичної культури учнів та учениць «НУШ» із акцентованим використанням засобів національних одноборств присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових розвідок та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку дослідження.

Мета статті. Головною метою дослідження є розроблення проєкту варіативного модуля «Козацький двобій» (складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 5 клас» для закладів загальної середньої освіти) «НУШ». Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

- здійснити моніторинг Інтернет-ресурсів (аналіз спеціальної науково-методичної літератури) у напрямі

всебічного розвитку учнів та учениць в умовах «НУШ»;

- провести аналіз науково-методичної і довідкової літератури у напрямі організації системи патріотичного та фізичного виховання учнів і учениць в умовах «НУШ»;

- визначити ефективні національні одноборства, які доцільно впровадити в систему фізичного виховання учнів та учениць «НУШ».

Методи дослідження. Під час теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи (Б. Кіндзер, О. Хуртенко, С. Дмитренко, С. Книш, О. Дишко, Н. Беседа – провідні учені та практики у обраному напрямі наукової розвідки) були використані наступні методи: аксіоматичні, ідеалізації, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізації тощо. Крім цього було використано власний досвід організації системи фізичного виховання представників різних груп населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичне дослідження організовано у два етапи (січень 2021 р. – січень 2022 р.). Упродовж першого етапу (січень-липень 2021 р.), членами науково-дослідної групи (НДГ) здійснено моніторинг Інтернет-ресурсів (аналіз науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури) у обраному напрямі дослідження. Відповідно до отриманих результатів нами визначені наступні види бойових мистецтв: асгарда, бойовий гопак, козацький двобій, рукопаш Гопак, рукопаш Спас, фрі-файт, хортинг, які відповідно до закону № 5324 «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт»» (щодо визнання національних видів спорту) вважаються національними одноборствами (у табл. 1 наведено основні напрями національних бойових мистецтв).

Таблиця 1

Офіційно визнанні в Україні бойові мистецтва (види спорту)

№ з/п	Назва бойового мистецтва	Описова характеристика
1.	«асгарда»	Бойове мистецтво жінок, відтворене на основі елементів традиційного козацького бою, що збереглися в народних танцях та власного досвіду дослідників бойових мистецтв В. Пилата, К. Тарновської. Асгарда ґрунтується на техніці Бойового Гопака, але у ньому враховані індивідуально-типологічні (фізіологічні) особливості жіночого організму. Представниці жіночої статі в системі багаторічної підготовки вивчають боротьбу, техніку та тактику ведення бою, володіння різними видами зброї, а також систему самозахисту.
2.	«бойовий гопак»	Українське бойове мистецтво, розроблене на основі елементів традиційного козацького бою, що збереглися в народних танцях та власного досвіду дослідника бойових мистецтв В. Пилата.
4.	«козацький двобій»	Новий та стрімко розвиваючийся вид національного бойового мистецтва. Основоположником зазначеного виду одноборства на основі своїх напрацювань з контактного карате та українських традицій є заслужений тренер України А. Попович.
5.	«рукопаш Гопак»	Українське бойове мистецтво, яке ґрунтується на основі системи фізичного та духовного виховання індивіда. Його складовими є ударна техніка (рук та ніг), а також боротьба (кидки, больові та задушливі захвати).
6.	«рукопаш Спас»	Вид спортивного одноборства, який має українське національне коріння і витоки з козацького бойового мистецтва «Спас». Змішане єдиноборство. Особливістю «Спасу» є техніка, яка називається «гойдка». Задачею «гойдка» є максимально швидке зближення із супротивником (із одночасним ухиленням з лінії атаки та заходом у бік супротивника). Ключовим у виконанні «гойдка» є «червона пляма» – дистанція початку «гойдка».
7.	«фрі-файт»	Переклад з англ. мови Free-fight – вільний бій. Українське бойове мистецтво, варіант контактних змішаних одноборств. Фрі-файт поєднує досвід багатьох бойових традицій світу в єдину систему, використовуючи найефективніші прийоми ведення сутички. За рахунок широкого арсеналу дозволених технічних прийомів, фрі-файт дозволяє розвивати високу динаміку змагальних поєдинків. Підготовка одноборців до змагань за системою фрі-файту є комплексною і включає в себе різноманітні техніки (тактику) для відновлення та забезпечення стабільного функціонування всіх процесів в організмі індивіда.
8.	«хортинг»	Національне одноборство, яке створене в Україні. На сьогодні хортинг є системою комплексної фізичної підготовки, самовдосконалення, морального, духовного та культурного виховання, наближення до українських традицій представників різних груп населення.

Враховуючи технічний арсенал (функціональність), а також безпечність організації практичних занять з національного виду спорту (другий етап дослідження, серпень 2021 р. – січень 2022 р.), членами НДГ розроблено проєкт варіативного модуля «Козацький двобій» (складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 5 клас» для закладів загальної середньої освіти) «НУШ» (див. табл. 2).

Таблиця 2

Варіативний модуль «Козацький двобій»		
Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів та учениць
1	2	3
5 клас		
<i>Характеризує:</i> історичні аспекти зародження та розвитку бойових мистецтв в Україні; особливості розвитку фізичної культури, спорту (Олімпізму) в Україні; зародження і розвиток «Козацького двобою» в Україні та закордонно-	Закономірності появи (зародження) бойових мистецтв в Україні. Сутнісні характеристики фізичної культури і спорту. Олімпійський рух. Неолімпійські види спорту. Спорт спортсменів з інвалідністю. Особливості створення та розвитку «Козацького двобою», як національного виду спорту.	<i>Інформування, обговорення, відео лекторій, презентації, дискусії, пошук та підбір спеціальної науково-методичної (довідкової, архівної) інформації</i> (історичних архівних документів, фактів, яскравих прикладів про вплив «Козацького двобою» на організм індивіда, результатів змагань, життєвого досвіду, описів демонстрації елементів та технічних дій, правил «Козацького двобою») для використання класом на уроках з «Козацького двобою».
<i>Розкриває:</i> поняття про систему фізичної культури і спорту, як засіб гармонійного та фізичного розвитку особистості; поняття про техніку та розділи «Козацького двобою»; поняття про дотримання заходів безпеки (самострахування) під час форм фізичної культури та	Особливості організації системи фізичної культури і спорту. Основ формування фізичних якостей та рухових навичок. Особиста гігієна.	<i>Презентації, інформування, квести на тему</i> «Організація системи фізичної культури і спорту. Основи формування фізичних якостей та рухових навичок». Дотримання особистої гігієни. Утримання обладнання та екіпіровки у справному стані.
практичних занять (участі в змаганнях) з «Козацького двобою».	Основні розділи, вагові категорії та характеристика дозволеної техніки «Козацького двобою». Правила «Козацького двобою». Екіпіровка та вимоги до засобів захисту. Принципи забезпечення заходів безпеки (самострахування) під час форм фізичної культури та практичних занять (участі в змаганнях) з «Козацького двобою».	Знання правил «Козацького двобою». Орієнтування в розділах та вагових категоріях (вікових групах). Практичне дотримання «Правил змагань». Практичне виконання прикладних рухових завдань, окремих фізичних вправ (функціональних комплексів) «Козацького двобою» на різних етапах навчання. Дотримується заходів безпеки, самострахування (надає допомогу) під час форм фізичної культури та практичних занять (участі в змаганнях) з «Козацького двобою».
<i>Називає:</i> основну термінологію, яка використовується на уроках з фізичної культури; розділи та вагові категорії, які культивуються в «Козацькому двобої»; вимоги до обладнання та екіпіровки, що використовується в «Козацькому двобої»; героїв України (видатних людей) які займалися (займаються) «Козацьким двобоєм».	Термінологія, яка використовується на уроках з фізичної культури (формах фізичної культури); Орієнтування в розділах та вагових категоріях, які культивуються в «Козацькому двобої». Знання вимог (стандартів), що висуваються до обладнання та екіпіровки (захисного спорядження), що використовується у навчально-тренувальному процесі та змагальній діяльності у різних розділах «Козацького двобою». Видатні герої України (видатні постаті) які займалися (займаються) «Козацьким двобоєм».	<i>Опитування, тестування, вікторини на теми:</i> «Термінологія, яка використовується на уроках з фізичної культури (формах фізичної культури)», «Основні розділи та вагові категорії, які використовуються в «Козацькому двобої». <i>Співбесіди, опитування на теми:</i> «Основні вимоги (стандарты), які висуваються до обладнання та екіпіровки (захисного спорядження), що використовується у навчально-тренувальному процесі та змагальній діяльності у різних розділах «Козацького двобою», «Видатні герої України (видатні постаті) які займалися (займаються) «Козацьким двобоєм».

		Організація практичної пере-вірки обладнання та екіпі-ровки (захисного споряд-ження) яке використовується на уроках (під час змагань) з «Козацького двобою».
Свідомо ставиться до: Конституції України, діючих «Правил», власного здоров'я та здоров'я інших, успішного опанування предметом «Ко-зацький двобій».	Знання основних гігієнічних вимог. Знання правил «Коза-цького двобою». Основи валеологічних знань.	Інформування, презентації, дискусії, пошук та підбір спеціальної науково-мето-дичної (довідкової) інформа-ції на теми: «Особиста гігієна», Складові оціню-вання технічних дій в «Коза-цькому двобої», «Вале-ологія».
		Співбесіда на тему «Організація самостійної ро-боти з основних навчальних предметів».
Дотримується: Конституції та законів України, правил вуличного руху, заходів попередження травматизму (безпеки) на заняттях з фізичної культури (форм фізичної культури), правил безпечної поведінки та профілактики травматизму на заняттях (змаганнях) з «Козацького двобою», здоро-вого способу життя.	Конституція – основний за-кон України. Правила дорож-нього руху для пішоходів та велосипедистів. Техніка страхування (самос-трахування) та перша невідк-ладна допомога при травмах під час занять з фізичної культури (форм фізичної культури). Правила безпечної поведінки та профілактика травматизму на уроках з «Козацького двобою». Порядок складання та ведення щоденника самоко-нтролю.	Презентації, інформування, квести на теми: «Конс-титуція – основний закон України», «Правила дорож-нього руху для пішоходів та велосипедистів». Опитування, вікторини на теми: «Техніка страхування (самострахування) та перша невідкладна допомога при травмах під час занять з фізичної культури (форм фізичної культури)», «Пра-вила безпечної поведінки та профілактика травматизму на уроках з «Козацького дво-бою»». Продемонструвати елементи самострахування. Веде щоденник самоконт-ролю. Аналізувати отримані результати спостережень (досліджень).
Знає: особливості та технічні складові проведення змагань у розділах: Однотан, Тан-двобій, Забава-1, Борня-1, Борня-2, Боротьба.	Однотан (довільні та формальні технічні комп-лекси). Тан-двобій (технічні поєдинки, демонстрація при-йомів самозахисту, селф-дефенс). Забава-1 (рукопаш з дозованим дотиком, обме-жений, аналог семі-контакт). Борня-1 (рукопаш з легким дотиком обмежений, аналог лайт-контакт). Борня-2 (руко-паш з легким дотиком основний, аналог кік-лайт з лоукіком та кидками). Боро-тьба (аналог греплінгу).	Відео інформування, презен-тації, показові виступи, семінари на тему «Програма змагань з «Козацького дво-бою» (види, змагань, вікові та вагові категорії). Проектна діяльність з розподілом учнів (учениць) на групи та команди: скласти довільний (формальний) тех-нічні комплекс відповідно до вимог розділу «Однотан»; підготувати технічні поєдин-ки, або виконати демонстрація прийомів самозахисту (селф-дефенс) відповідно до вимог розділу «Тан-двобій». Скласти комбінацію прийо-мів відповідно до вимог розділу «Борня-1» (рукопаш з легким дотиком обмежений, аналог лайт-контакт). Провести навчально-трени-вальну сутичку за правилами розділу «Забава-1» (рукопаш з дозованим дотиком, обме-жений, аналог семі-контакт). Інтегровані завдання поєдна-нання рухів та вправ відповід-
		но до вимог розділу «Борня-2» (рукопаш з легким дотиком основний, аналог кік-лайт з лоукіком

		та кидками). Підібрати прийом в партері після проведення прийому у стійці відповідно до вимог розділу «Боротьба» (аналог грепплінгу). Участь учнів та учениць у: навчально-тренувальних су-тичках, конкурсах, а також змаганнях різних рангів (флешмобах) тощо.
<i>Виконує:</i> команди, стройові прийоми; загально-розвиваючі та спеціальні вправи в ходьбі бізі, на місці; технічні завдання, фізичні вправи для м'язів всього тіла, спеціальні вправи (функціональні комп-лекси), тестові завдання (з метою перевірки рівня сформованості фізичних якостей та технічної (теоретичної) підготовленості).	Структура уроку з фізичної культури (уроку з «Козацького двобою»), форм фізичної культури. Зміст загальної фізичної підготовки. Спеціальна фізична підготовка у обраному виді спорту. Технічна підготовка. Тактична підготовка. Психологічна підготовка.	Участь учнів та учениць в проведенні окремих елементів підготовчої частини уроку з фізичної культури (уроку з «Козацького двобою»), форм фізичної культури.
<i>Володіє</i> теоретичними знаннями та практичними навичками в проведенні окремих елементів підготовчої частини уроку з фізичної культури (уроку з «Козацького двобою»), форм фізичної культури; навичками організації самостійного фізичного тренування; навичками самоконтролю; мінімальним арсеналом технічних дій; основами початкової тактики у обраному виді спорту.	Організація методичної практики учнів та учениць в проведенні окремих елементів підготовчої частини уроку з фізичної культури (уроку з «Козацького двобою»), форм фізичної культури. Методика організації самостійного фізичного тренування.	Проектна діяльність з розподілом учнів (учениць) на групи (підгрупи) та команди: провести практичне відпрацювання методичного завдання в процесі підготовчої частини уроку з фізичної культури (уроку з «Козацького двобою»), форм фізичної культури. Самостійно скласти план та провести індивідуальне фізичне тренування.
<i>Бере участь:</i> у тестуваннях рівня сформованості фізичних (спеціальних фізичних) якостей, технічної та тактичної підготовленості; навчально-тренувальних (змагальних) сутичках; в естафетах, іграх тощо.	Контрольне тестування рівнів сформованості: фізичних та спеціальних фізичних якостей (технічної, тактичної підготовленості).	Практичне відпрацювання учнями та ученицями контрольних нормативів (тестових завдань).
<i>Вміє:</i> орієнтуватися у розділах, вагових категоріях та технічних особливостях «Козацького двобою»; дотримуватися особистої гігієни; контролювати фізичний стан; дотримуватись заходів безпеки та надавати першу невідкладну допомогу при травмах в процесі форм фізичної культури; складати та вести щоденник самоконтролю; компанувати, моделювати та виконувати довільні та формальні технічні комплекси (розділ «Однотан»); демонструвати прийоми самозахисту (розділ «Тан-двобій»); проводити тренування окремих елементів підготовчої частини уроку з фізичної культури, уроку з «Козацького двобою» (форм фізичної підготовки); організувати індивідуальне фізичне тренування; вести навчально-тренувальні (змагальні сутички) з рукопашу із дозованим дотиком, обмеженим, аналогом семі-контакт (розділ «Забава-1»); комбінувати удари руками та ногами відповідно до розділу «Борня-1» (рукопаш з легким дотиком обмежений, аналог лайт-контакту); комбінувати удари руками, ногами з виконанням кидків відповідно до розділу «Борня-2» (рукопаш з легким дотиком основний, аналог кік-лайт з лоукіком та кидками); уміє вести поєдинок за правилами розділу «Боротьба» (аналог грепплінгу); здійснювати вибір найбільш ефективних способів вирішення рухових завдань; результативно та аналітично мислити в процесі виконання фізичних вправ (приймів, тестових завдань тощо); порівнювати вихідні, проміжні та констатуючі дані; проектувати, досягати практичного результату.		
<i>Застосовує:</i> набуті теоретичні знання та практичні навички під час навчально-тренувальної та змагальної діяльності (за потреби у повсякденному житті).		
<i>Демонструє:</i> високий рівень сформованості основних фізичних якостей та достатній рівень спеціальної фізичної (техніко-тактичної) підготовленості з обраного виду одноборства.		
<i>Має здатність:</i> раціонально та ефективно будувати навчально-пізнавальну діяльність (із урахуванням формуючих компонентів: мети, мотиву, прогнозу, енерговитрат, контролю та об'єктивного оцінювання).		
<i>Авторська розробка:</i> Б. Кіндзер, О. Хуртенко, С. Дмитренко, С. Книш, О. Дишко, Н. Беседа		

Таким чином, поставлені перед нами завдання виконанні, а головна мета дослідження – досягнута.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В результаті теоретичного дослідження

членами науково-дослідної групи розроблено проект варіативного модуля «Козацький двобій» (складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 5 клас» для закладів загальної середньої освіти) «НУШ». Варіативний модуль «Козацький двобій» складається із наступних блоків: очікувані результати навчання; пропонований зміст навчального предмета та види навчальної діяльності учнів (учениць).

Нами очікується, що систематичні заняття учнів та учениць відповідно до розробленого варіативного модуля «Козацький двобій» в системі їхньої фізичної культури (в умовах «НУШ») забезпечить розвиток та удосконалення основних фізичних якостей, прикладних навичок самозахисту, а також формування впевненості у власних силах. Крім цього, в процесі вивчення зазначеного вище предмету в учнів (учениць) планується підвищити почуття патріотизму та відданості Україні, що сприятиме створенню резерву надійних та всебічно розвинутих захисників та захисниць України.

Результати теоретичного дослідження надані на рецензування керівництва (фахівців) Української спортивної федерації «Козацький двобій» з подальшим поданням на експертизу до *Інституту модернізації змісту освіти*. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі передбачають розроблення проекту варіативного модуля «Козацький двобій» (складової модельної навчальної програми «Фізична культура, 6 клас» для закладів загальної середньої освіти) «НУШ».

Література

1. Фурман О.Ф. Формування емоційного інтелекту учнів початкової школи засобом літературного читання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2021. – № 77 (т. 2). С. 69-73.
2. Швець О.В. Ефективні технології розвитку критичного мислення в молодших школярів під час вивчення природничої освітньої галузі в Новій українській школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2021. – № 78 (т. 2). С. 135-141.
3. Гриневич Л., Дрожжина Т., Глоба О., Калашнікова С. Аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа»: аналіт. огляд. Київ : Видавнича група «Шкільний світ», 2021. 312 с.
4. Шуба Л.В., Шуба В.В. Фізична підготовка дзюдоїстів 7-9 років. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. – Вип. 11 (143). С. 11-14.
5. Борисова Ю.Ю., Горпинич О.О., Дідковський О.П. Результати факторного аналізу показників фізичного стану хлопчиків 7 років. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. – Вип. 12 (144). С. 44-47.
6. Білоусова Н.В., Самойленко О.В., Бобро А.А., Заплішний І.І. Система роботи з учнями молодшого шкільного віку щодо формування навичок здорового способу життя під час вивчення фізкультурної, соціальної та здоров'язберігаючої освітніх галузей у початковій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2021. – № 78 (т. 2). С. 103-106.
7. Ясінська О. Інноваційні форми та інтерактивні програми й проекти для дітей і молоді в Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського. *Історія, здобутки та перспективи*. Коломия, 2016. – №2. С. 379-383.
8. Костюшко Г. Національно-патріотичне виховання молоді в контексті етнопедагогічних засад. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка*. Київ, 2016. – Вип. 21. С. 33-39.
9. Мойсєненко Р.М., Яшкова М.О. Методи формування національної ідентичності в закладах загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2021. – № 79 (т. 2). С. 62-67.
10. Богуславська В., Басистий М. Еволюція науково-методичного забезпечення системи підготовки в українському національному однокорстві «Бойовий гопак». *Молода спортивна наука України*. Львів, 2015. – № 4. С. 6-10.
11. Єрьоменко Е.А. Виховання наполегливості у школярів 6-7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2016. 222 с.
12. Припула О.Л. Теоретичні та практичні засади виховання пвтріотичної і здорової молоді на базі козацького бойового мистецтва «СПАС». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2020. – № 69 (т. 1). С. 128-131.

References

1. Furman O. Formation of emotional intelligence of primary school students by means of literary reading. *Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools*. Zaporozhye, 2021. – № 77 (2). P.p. 69-73.
2. Shvets O. Effective technologies of development of critical thinking in junior schoolchildren during the study of natural education in the New Ukrainian school. *Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools*. Zaporozhye, 2021. – № 78 (2). P.p. 135-141.
3. Hrynevych L., Drozhzhyna T., Globa O., Kalashnikova S. Analytical review "Opportunities for the implementation of socio-emotional learning in the reform of the " New Ukrainian School " : an analytical review. Kyiv: School World Publishing Group, 2021. 312 p.
4. Shuba L., Shuba V. Physical training of judokas 7-9 years. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*. Kyiv, 2021. – Issue 11 (143). P.p. 11-14.

5. Borisova Yu., Horpynych O., Didkovsky O. Results of factor analysis of indicators of physical condition of boys of 7 years. Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 12 (144). P.p. 44-47.
6. Bilousova N., Samoilenko O., Bobro A., Zaplishny I. The system of work with primary school students on the formation of healthy lifestyle skills in the study of physical culture, social and health education in primary school. Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools. Zaporozhye, 2021. – № 78 (vol. 2). P.p. 103-106.
7. Yasinska O. Innovative forms and interactive programs and projects for children and youth in the National Museum of Folk Art of Hutsul and Pokuttya named after J. Kobrynsky. History, achievements and prospects. Kolomyia, 2016. – № 2. Pp. 379-383.
8. Kosciuszko G. National-patriotic education of youth in the context of ethnopedagogical principles. Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Series 11. Social work. Social pedagogy. Kyiv, 2016. – Issue 21. Pp. 33-39.
9. Moiseenko R., Yashkova M. Methods of forming national identity in general secondary education institutions. Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools. Zaporozhye, 2021. – № 79 (vol. 2). P.p. 62-67.
10. Boguslavskaya V., Bassisty M. Evolution of scientific and methodological support of the training system in the Ukrainian national martial arts "Fighting hopak". Young sports science of Ukraine. Lviv, 2015. – № 4. P.p. 6-10.
11. Eremenko E. Education of persistence in schoolchildren 6-7 years in the process of horticulture: dis. ... Cand. ped. Science: 13.00.07. Kyiv, 2016. 222 p.
12. Prytula O. Theoretical and practical principles of education of patriotic and healthy youth on the basis of Cossack martial arts "SPAS". Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools. Zaporozhye, 2020. – № 69 (vol. 1). P.p. 128-131.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.2(146).12

УДК 796. 92: 796. 011. 3 – 057. 874 (073)

Клімакова С. М.
старший викладач кафедри циклічних видів спорту,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків
Ляшенко А. М.
Доцент кафедри циклічних видів спорту,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків
Делова І. О.
Доцент кафедри циклічних видів спорту,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків
Ільницька Л. В.
Старший викладач кафедри циклічних видів спорту,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків
Ільницька Г. С.
К. пед. наук., доцент кафедри фізичної реабілітації та здоров'я
Національний фармацевтичний університет, м. Харків

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ ЗА МОДУЛЕМ «ПЛАВАННЯ»

У 2021 році було створено модельну навчальну програму «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів середньої освіти, яка має забезпечити наступність між початковою і базовою освітою, гнучкий перехід учнів від молодшого шкільного віку до підліткового. Метою статті було провести порівняльний аналіз навчальних програм з фізичної культури відповідно до варіативного модуля «Плавання» у 5 та 6 класах загальноосвітніх навчальних закладів. Методи дослідження - аналіз науково-педагогічної літератури; метод системного аналізу, метод групування, порівняння та узагальнення. Перевагою модельної навчальної програми став акцент на видах навчальної діяльності учнів, що дає можливість розкрити прикладні аспекти цієї програми: акцент зроблено на практичне виконання рухів і вправ плавання на різних етапах навчання, формування вмінь і навичок пошуку завдання передбачають самостійний пошук і підбір інформації для інформування однокласників на уроках, обговоренні та дискусіях, ігрових завданнях, на проектну діяльність, на інтегровані завдання поєднання рухів та вправ плавання, специфічну рухову діяльність із окремими аспектами вивчення інших предметів; на участь у змаганнях.

Ключові слова: навчальна програма, нова українська школа, плавання.

Klimakova Svitlana, Lyashenko Andriy, Delova Iryna, Ilnytska Larysa, Ilnytska Ganna. Comparative analysis of physical education curricula for students of 5-6 grades on the module "Swimming". In 2021, a model curricula "Physical Culture. Grades 5-6" for general secondary education institutions for the adaptive cycle of education was created, and should ensure continuity between primary and basic education, flexible transition of pupils from primary school age to